ЗМІСТ

Рішення Європейського суду з прав людини проти України 2020-2021

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

Пропонований збірник рішень Європейського суду з прав людини 2020-2021 років представляє собою максимально повне зібрання рішень Суду за вказаний період.

Видання представляє безсумнівний інтерес для практикуючих юристів та студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРОТИ УКРАЇНИ 2020-2021

СТАНОМ НА 15 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

«Центр учбової літератури»
Київ – 2021

УДК 341.231.14
Р 57

Упорядники:
Дрозд Валентина Георгіївна – доктор юридичних наук, доцент;
Дрозд Олексій Юрійович – доктор юридичних наук, доцент;
Журавльов Дмитро Володимирович — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України;
Пєтков Сергій Валерійович – доктор юридичних наук, професор.

Р 57 **Рішення Європейського суду з прав людини проти Україниии 2020-2021**. Станом на 15 жовтня 2021 року. – К. : «Центр учбової літератури», 2021. – 552 с.

ISBN 978-611-01-2423-2

Пропонований збірник рішень Європейського суду з прав людини 2020-2021 років представляє собою максимально повне зібрання рішень Суду за вказаний період.

Видання представляє безсумнівний інтерес для практикуючих юристів та студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 341.231.14

ISBN 978-611-01-2423-2

© «Центр учбової літератури»., 2021.

ВСТУП

За період 2020-2021 спостерігається негативна тенденція щодо кількості справ проти України, які розглядаються ЄСПЛ, а також кількості порушень Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що фіксується у рішеннях ЄСПЛ.

Отже, із 86 рішень, які за 2020 рік Європейський суд з прав людини ухвалив проти України, у 82 справах (95,3% випадків) констатувалося бодай одне порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Такі дані наведені у звіті Європейського суду з прав людини за 2020 рік, який нещодавно був оприлюднений, повідомляє інформаційний ресурс «ECHR. Ukrainian Aspect».

Лише в одному рішенні за цілий рік суд у Страсбурзі не побачили порушення конвенційних гарантій. Ще три рішення були ухвалені з інших процедурних питань.

За змістом рішення ЄСПЛ стосувалися (в одному рішенні могло констатуватися порушення кількох статей Конвенції):

49 – свобода та особиста недоторканність (ст. 5 Конвенції);

29 – нелюдське поводження (ст. 3);

18 –ефективний засіб юридичного захисту (ст. 13);

16 – тривалість провадження (ст. 6);

10 – справедливий суд (ст. 6);

10 – захист власності (ст. 1 Протоколу №1);

8 – неефективне розслідування (ст. 3).

Також президент Європейського суду з прав людини Роберт Спано назвав країни, на які більше за все скаржаться їхні громадяни. За його словами, найбільше скарг надходить на Російську Федерацію (у провадженні 13,8 тис. заяв або 22,4% від загального числа). На другому місці Туреччина (11,15 тис., 18,1%). Третє місце – Україна (10,25 тис., 16,7%). Далі йдуть Румунія з 7,7 тис. заявами, 12,5% від загальної кількості) та Італія (3,4 тис., 5,5%).

За 2021 рік поки немає підсумкової статистики (рік ще продовжується), але немає й тенденцій, які свідчили б про будь-які покращення у сфері дотримання прав людини та основоположних свобод.

ПРАВОВИЙ КОЛАПС В ЄСПЛ ЧЕРЕЗ ПРОВАЛЕННЯ УКРАЇНОЮ ПІЛОТНОГО РІШЕННЯ СУДУ. ЮРИДИЧНА БЕЗВИХІДЬ У СПРАВАХ ЩОДО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Так склалось, що Україна, впродовж останніх років особливо, була в авангарді у формуванні сучасної практики цього Суду, створюючи для нього неймовірні ситуації, які ставили в глухий кут європейських правників.

Але нам «поталанило» ще більше – нарешті Україна стала першою країною, яка повністю провалила виконання пілотного рішення Європейського суду з прав людини.

Почалось все в далекому 2009 році, коли у справі «Юрій Іванов проти України» була «досягнена» певна межа, коли у Суду урвався терпець.

Справа в тому, що на момент вирішення цієї справи в Суді вже накопичено було критичну масу справ, які торкалися в основному однієї проблеми – невиконання рішень українських судів. Тобто спочатку держава Україна через декларативність соціального законодавства, неефективність всієї системи виконання судових рішень, а також через багато інших факторів створила цю проблему для всіх своїх громадян, але цього виявилось замало і Україна перетворила ці недоліки власної політики в проблему для Європейського суду.

Спочатку, десь на початку 2000 років, європейцям здавалося, що її можна якимось чином виправити за допомогою окремих рішень цього суду, то згодом Суд зрозумів, що просто рішення не вирішують ситуацію і потрібно до України застосувати на той час певну «новацію» суду — процедуру пілотних рішень.

На той час здавалося, що це оптимальний вихід для вирішення проблеми невиконання судових рішень і відповідно було прийнято пілотне рішення проти України (вже згадувана справа «Юрій Іванович Іванов проти України»), де суд дуже детально вказав на проблеми і що потрібно Україні зробити щоб їх усунути.

І не було зроблено анічого з боку України. Держава не знайшла чи не забажала знайти ніякого ефективного способу відповіді на проблему. Величезна кількість рішень Європейського суду і різних рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи так і не змусили українську владу нічого придумати, а тим більше зробити.

Більш того виникла ситуація, що наша держава, можливо навіть вперше за багато історію Європейського суду перетворила цей суд у частину своєї системи виконання рішень національних судів. Так, єдиним способом отримати виконання судового рішення в Україні стало звернення в Європейський суд, і тільки з рішенням цього суду у людини з'являвся шанс отримати виконання.

Практично Європейський суд виконував функцію фільтрації для української правової системи, які судові рішення виконувати, а які ні. І це влаштовує і українську владу, і українські суди – виплата «справедливої сатисфакції» за

рішенням ЄСПЛ неспівставна із мільйонами гривень наприклад у справах з банкрутства державних підприємств.

При цьому українці завалили Європейський Суд справами, паралізувавши його роботу. Кількість справ по цій темі перевищила всі допустимі межі, тільки на розгляді у 2018 році було 12 тисяч і щомісячно 200 нових справ поповнювали багаж Суду. А коли Уряд надав інформацію про загальну суму заборгованості по рішеннях українських судів і що таких рішень є більше 120 тисяч, Суд вирішив, що це напевно межа. Вочевидь весь арсенал юридичних засобів Суду виявився неспроможним подолати стіну байдужості українського уряду і неспроможності держави України щось зробити для вирішення цієї проблеми. Кінець цей настав при розгляді справи «Бурмич та інші проти України».

Як вихід більша частина судів Великої палати Європейського суду, до якої була передана ця ситуація, запропонувала визнати програш Суду і передати всі існуючі і майбутні справи на розгляд політичного органу Комітету міністрів Ради Європи, без юридичного розгляду кожної окремої справи. В цьому рішенні є мало про юридичний захист постраждалих людей, більше про політку і підходи і взаємовідносини між Судом і Комітетом. Все це докладно визначено у вказаній вище справі.

Найбільше постраждали в цій ситуації ті українці, справи яких одночасно розглядалися у межах розгляду цієї справи, а також інші. чії позови не беруть до розгляду. Постраждала звісно і репутація України, яка має вже стійкий імідж країни, яка не виконує своїх міжнародних зобов'язань (риторічне питання «чому ми досі не в НАТО», правда?).

Отже, Суд передаючи ці справи в Комітет позбавив їх можливості індивідуального розгляду справи і отримання справедливої компенсації за порушення їх прав. Вирішення їх ситуації було віддано на відкуп Комітету міністрів Ради Європи, який мав би заохотити державу Україна до створення механізму виконання рішень українських судів і передбачати компенсацію за порушення строків. Ефективність такого заохочення ми могли усі спостерігати останнє десятиріччя. До слова, безсілля в цій ситуації цілком зрозуміла і самому Суду – майже половина судів Великої палати Європейського суду, які в окремій думці до справи «Бурмич та інші проти України», стверджують, що це рішення по Україні ставить тисячі людей в безвихідну ситуацію і загалом підриває основи захисту прав людини цим Судом.

І оскільки ніякого ефективного механізму забезпечення виконання рішень ЄСПЛ Комітетом міністрів не придумано, то відповідно величезна кількість людей опиняються в правовому вакуумі. Їх доля фактично передана на добру волю українського уряду, який має сам запропонувати вихід із ситуації.

Не сказати, що в період 2020-2021 років взагалі нічого не зроблено. Це було б занадто. Навіть українська влада на такі зухвалі вчинки не здатна. Але те, що робиться і в який спосіб робиться все ж продовжує випробувати терплячість європейських правових структур.

Нарешті був утворений відповідний державний орган, який має стати рушийною силою у вивіденні ситуації із глухого кута. На засіданні цього органу, підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав

людини та альтернативного розв'язання спорів Комітету з питань правової політики, яке відбулося 27 жовтня 2020 року, обговорили стан виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини.

Учасники дискусії порушили теми можливості впровадження запропонованих механізмів парламентського контролю за виконанням рішень та проблемні аспекти застосування процедур банкрутства підприємств, які перебувають у власності чи під управлінням держави, в контексті нового законодавства та відповідної судової практики.

«Основна проблематика – виконання судових рішень за участі держави потребує спільних зусиль усіх органів влади, зокрема законодавчої і виконавчої гілок влади. Перші кроки уже зроблено. При Міністерстві юстиції України створено Комісію щодо виконання рішень ЄСПЛ, до якої залучено широке коло фахівців. 30 вересня Кабінет Міністрів України затвердив Національну стратегію розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2022 року. Верховна Рада прийняла Постанову про проведення парламентських слухань з цієї проблематики у листопаді 2020 року», – зазначив народний депутат України Роман Бабій.

Менеджер проєктів Департаменту правосуддя та правового співробітництва Ради Європи Андрій Кавакін повідомив, що 29 вересня – 1 жовтня 2020 року на засіданні Комітету Міністрів Ради Європи розглядалася низка справ і була прийнята проміжна резолюція щодо проблеми невиконання рішень національних судів, у якій зазначено, що Україна не виконала своїх зобов'язань і не досягла прогресу у виконанні рішень ЄСПЛ по відношенню до визначеного строку, зокрема в справі «Бурмич та інші проти України».

А й не могло бути інакше, коли чудовий початок вирішення проблеми – Національна стратегія розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, ані в 2020 році, ані в 2021 році не була підтримана головним – бюджетним фінансуванням.

Є також і інша строна проблеми – законодавча. Висновки щодо проблеми банкрутства державних підприємств у контексті виконання рішень ЄСПЛ у справах «Іванов/Бурмич» та рекомендації для вирішення цих проблем надав національний експерт проекту Ради Європи «Подальша підтримка виконання Україною рішень у контексті статті 6 Європейської конвенції з прав людини» Руслан Мельниченко. На думку експерта, ключова проблема – неможливість Господарського суду перейти до процедури ліквідації (санації) державних підприємств на основі законодавчих норм, зокрема статті 214 Господарського кодексу України, в результаті кредитори не можуть використати процедуру банкрутства. Він зазначив, що законодавство потребує змін відповідно до європейської практики.

Таким чином проблема плавно перекочувала до 2021 року. Вже в цьому році, 9-12 березня, відбулося чергове засідання Комітету міністрів Ради Європи, на якому була прийнята чергова (!) резолюція щодо справ «Юрій Іванович Іванов проти України», «Бурмич та інші проти України». Комітет міністрів Ради Європи

закликав українську владу вжити рішучих заходів для вирішення важливої проблеми невиконання без подальших зволікань шляхом ухвалення комплексного пакету законодавчих та інституційних реформ для усунення всіх першопричин, які були визначені та викладені в Національній стратегії, а також виділення достатнього фінансування.

Для досягнення цієї мети було закликано українську владу співпрацювати з Радою Європи та іншими міжнародними партнерами, зокрема Світовим банком, Міжнародним валютним фондом, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Європейським Союзом.

Читати це рішення щодо України можна лише через сміх крізь сльози. Нижче приводимо переклад цього рішення і зміст справ ЄСПЛ, які вісять демокловим мечем над правосуддям.

1398- ма зустріч, 9-11 березня 2021 року (DH).

(Зустріч на рівні заступників міністрів, присвячена правам людини) H46-37

Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України», група справ «Жовнер проти України» та справа «Бурмич та інші проти України» (заяви №№ 40450/04, 56848/00, 46852/13).

Нагляд за виконанням рішень Європейського суду з прав людини.

Рішення

Заступники міністрів

1. привітали присутність на зустрічі віце-прем'єр-міністра та голови нещодавно створеної Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини;

2. наголосили на зобов'язаннях України відповідно до статті 46 Конвенції та, нагадуючи про свої численні попередні рішення і вісім проміжних резолюцій, повторили свої попередні висновки про те, що заходи, вжиті до цього часу владою, зовсім не достатні для виконання цього зобов'язання щодо цих судових рішень;

3. нагадали, що заходи загального характеру, необхідні для виконання рішень у цій групі справ, перше з яких набрало законної сили 2004 року, стосуються, зокрема, зобов'язання влади повністю розв'язати складну та багатогранну проблему невиконання або несвоєчасного виконання рішень національних судів, винесених проти держави, та відсутності з цього боку ефективних національних засобів правового захисту; обидві ці проблеми розглядаються як аспекти основних структурних недоліків, що негативно впливають на функціонування системи правосуддя та верховенство права в Україні;

4. повторили, що вкрай важливо, щоб українська влада продовжувала демонструвати стійку політичну прихильність до вирішення цієї проблеми на найвищому політичному рівні, доки вона не буде повністю вирішена; Стосовно заходів індивідуального характеру

5. відзначили прогрес, досягнутий у повному виконанні окремих рішень національних судів у групі справ Жовнер/Юрій Миколайович Іванов проти України; вирішили припинити розгляд 15 справ у цій групі, щодо яких не потрібні подальші заходи індивідуального характеру, та ухвалили остаточну резолюцію CM/ResDH(2021)49;

6. запропонували владі невідкладно подати додаткову інформацію щодо виконання інших 43 судових рішень цієї групи, зокрема й щодо виконання рішень національних судів, які встановлюють зобов'язання в натурі, та про прогрес, досягнутий у виплаті компенсації заявникам у справі Бурмич та інші проти України; також запропонували владі забезпечити достатнє фінансування для виконання безумовного зобов'язання, передбаченого пунктом 1 статті 46 Конвенції, сплачувати справедливу компенсацію, призначену Судом;

Стосовно заходів загального характеру

7. із цікавістю відзначили ухвалення Національної стратегії, яка визначає основні сфери, в яких необхідні реформи для розв'язання цієї системної проблеми; проте висловили серйозне занепокоєння тим, що з часу попереднього розгляду цього питання Комітетом влада не подала жодної інформації щодо ухвалення Плану дій і реалізації Національної стратегії, і що ухвалена Національна стратегія не передбачає жодних бюджетних асигнувань, що серйозно зменшить її здатність досягти істотних результатів;

8. закликали владу вжити рішучих заходів для вирішення цієї довготривалої та важливої проблеми шляхом просування без подальших зволікань до ухвалення повного пакету законодавчих та інституційних реформ для усунення всіх першопричин, які були визначені та викладені в Національній стратегії, а також виділення достатнього фінансування; настійно закликали владу співпрацювати в цій справі з Радою Європи та іншими міжнародними партнерами, серед яких Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку і Європейський Союз;

9. привітали нещодавні законодавчі реформи, які розширюють повноваження приватних судових виконавців, хоча й не розв'язують основних проблем, пов'язаних із виконанням судових рішень у цій групі справ; відзначили рішення Апеляційного адміністративного суду та Конституційного суду, що скасували заходи уряду, які створювали перешкоди для ефективного виконання судових рішень;

10. висловили глибоке занепокоєння відсутністю всеохопної системи збору даних через стільки років, настійно закликали владу створити таку систему збору судових даних, щоб можна було легко встановити загальну картину виконання судових рішень проти держави як на майбутнє, так і в минулому, як щодо судових рішень, які встановлюють грошові зобов'язання, так і щодо зобов'язань у натурі;

11. рішуче засудили різке скорочення фінансування бюджетної програми 4040, що може розглядатися як ознака загальної відсутності політичної волі щодо забезпечення ефективності системи національного виконання рішень;

12. привітали проведені парламентським комітетом слухання на тему «Проблеми виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини», очікувані рекомендації, які було ухвалено під час слухань, та закликали владу внести це питання до подальшого порядку денного Верховної Ради у 2021 році, особливо з огляду на необхідність розробки та ухвалення повного пакету законодавчих та інституційних заходів, необхідних для реалізації реформ, передбачених Національною стратегією;

13. враховуючи нагальну необхідність вирішення цієї масштабної проблеми, закликали владу надати інформацію про всі порушені вище питання, зокрема щодо прогресу, досягнутого в ухваленні необхідного пакету реформ, не пізніше 1 липня 2021 року, та вирішили повернутися до розгляду цих груп справ на своїй 1411- й зустрічі (права людини) (вересень 2021 року).

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
П'ята секція
РІШЕННЯ

Справа "Юрій Миколайович Іванов проти України"
(Заява N 40450/04)

Страсбург, 15 жовтня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ
15/01/2010

Переклад офіційний

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі "Юрій Миколайович Іванов проти України"
Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:
Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), Голова,
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Райт Маруст (Rait Maruste),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva),
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), суддя ad hoc,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), Секретар секції,
після наради за зачиненими дверима 22 вересня 2009 року, виносить таке рішення, ухвалене того самого дня:

(i) ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (N 40450/04) проти України, поданою до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянином Росії Юрієм Миколайовичем Івановим (далі – заявник) 13 вересня 2004 року.

2. Заявника представляв п. І.Погасій, адвокат, що практикує в м. Кіровограді. Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений – п. Ю.Зайцев, Міністерство юстиції.

3. 24 червня 2006 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Було також ухвалено рішення розглядати заяву по суті одночасно з питанням щодо її прийнятності (пункт 3 статті 29).

4. Згідно з пунктом 1 статті 36 Конвенції Уряду Росії було запропоновано здійснити своє право на участь у провадженні, але він відмовився.

5. 25 листопада 2008 року палата вирішила розглянути зазначену вище заяву в першочерговому порядку відповідно до правила 41 Регламенту Суду та поінформувати сторони про те, що вона розглядає доцільність застосування процедури "пілотного" рішення Суду у цій справі (див. нещодавнє рішення у справі "Бурдов проти Росії" (N 2) (Burdov v. Russia (no. 2), N 33509/04, пп. 129-130, від 15 січня 2009 року). Палата також вирішила запропонувати сторонам, як це передбачено підпунктом "c" пункту 2 правила 54, подати додаткові зауваження щодо справи.

6. Сторони подали додаткові письмові зауваження. Заявник звернувся до палати з клопотанням про проведення слухання та відмову від розгляду справи на користь Великої палати, як це передбачає правило 72 . Уряд висунув заперечення проти проведення слухання та відмови від розгляду справи на користь Великої палати. Згідно з пунктом 3 правила 54 і пунктами 1 і 2 правила 72 палата вирішила, що немає потреби в проведенні слухання та в переданні справи на розгляд Великої палати.

- *ЩОДО ФАКТІВ*

- I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

7. Заявник народився у 1957 році і живе у Москві.

А. Провадження у справі стосовно військової частини

8. У жовтні 2000 року заявник звільнився з лав Збройних Сил України. Він мав право на одержання вихідної допомоги при виході на пенсію та грошову компенсацію за неотримане речове майно, але ці суми не було виплачено йому при звільненні.

9. У липні 2001 року заявник вчинив позов до військового суду Черкаського гарнізону проти військової частини А-1575, вимагаючи виплати зазначеної заборгованості. 22 серпня 2001 року суд задовольнив його позов в повному обсязі і зобов'язав військову частину виплатити заявникові компенсацію за неотримане речове майно в розмірі 1449,36 гривень (1), заборгованість з виплати вихідної допомоги в розмірі 2512,50 гривень (2) та компенсацію судових витрату розмірі 51 гривні (3). 22 вересня 2001 року рішення суду набрало законної сили.

10. Згодом (дату не вказано) заявник одержав 2512,50 гривень (4). Решта призначених судом сум залишалася невиплаченою.

11. Виконавче провадження за рішенням суду від 22 серпня 2001 року було відкрито 24 січня 2002 року. Під час провадження державні виконавці повідомили заявника про те, що, хоча на банківські рахунки боржника було накладено арешт, коштів на цих рахунках виявлено не було.

12. Листом від 12 листопада 2002 року Міністерство оборони поінформувало заявника про те, що дію положень законодавства, що передбачали його право на грошову компенсацію за військову форму, призупинено, і що в бюджеті не передбачено коштів на здійснення таких виплат.

13. 5 травня 2003 року військову частину (боржника) було розформовано, і її правонаступником визначено військову частину А-0680.

14. Листом від 6 квітня 2004 року державні виконавці повідомили заявника, що військова частина А-0680 не має коштів на виплату заявникові заборгованості за рішенням від 22 серпня 2001 року. Вони також зазначили, що примусовий продаж майна, яке належить військовим частинам, заборонений законом.

15. Рішення суду від 22 серпня 2001 року залишається частково невиконаним.

В. Провадження стосовно державних виконавців

16. У 2002 році заявник звернувся до Ленінського районного суду м. Кіровограда (далі – Ленінський суд) зі скаргою на дії державної виконавчої служби, стверджуючи, що рішення від 22 серпня 2001 року не було виконано з її вини. 3 грудня 2002 року суд ухвалив, що державні виконавці не вжили необхідних заходів з виконання рішення, винесеного на користь заявника, і зобов'язав їх визначити відповідні банківські рахунки військової частини – боржника та накласти на них арешт, щоб стягнути кошти, які знаходяться на таких рахунках.

17. За твердженням заявника, державні виконавці не виконали ухвалу суду від 3 грудня 2002 року. 20 травня 2003 року він звернувся до того самого суду з позовом до державної виконавчої служби, вимагаючи відшкодування матеріальної і моральної шкоди.

18. 29 липня 2003 року позов заявника було частково задоволено. Ленінський суд визнав, що судове рішення від 22 серпня 2001 року залишилося невиконаним з вини державних виконавців, і призначив заявникові відшкодування за матеріальну шкоду в розмірі 1500,36 гривень (5) та за моральну шкоду – в розмірі 1000 гривень (6). 29 серпня 2003 року рішення від 29 липня 2003 набуло законної сили. 25 лютого 2004 року апеляційну скаргу заявника на рішення суду від 29 липня 2003 року було залишено без задоволення з огляду на недотримання строку її подання.

19. 3 березня 2004 року заявник подав до Ленінського суду письмову заяву про видачу виконавчого листа для виконання рішення суду від 29 липня 2003 року. Заявник не одержав ані виконавчий лист, ані відповідь на свою заяву. Судове рішення від 29 серпня 2003 року залишається невиконаним.

20. Протягом усього провадження стосовно державних виконавців заявник користувався допомогою адвоката, який представляв його інтереси.

- С. Заява до Суду

21. За твердженням адвоката заявника, для того, щоб обґрунтувати заяву, яка подавалася до Суду, він намагався витребувати деякі документи (які саме – не уточнюється) з матеріалів справи заявника, які перебували в Ленінському суді. 13 липня 2004 року він звернувся до зазначеного суду з клопотанням надіслати йому всі документи з матеріалів справи, не уточнивши при цьому, що вони потрібні йому для підготовки справи заявника для розгляду в Суді у Страсбурзі.

22. Листом від 29 липня 2004 року Ленінський суд поінформував адвоката, що той не надав доручення, яке посвідчує його повноваження діяти від імені заявника, і тому не може отримати запитувані документи.

23. Адвокат заявника повторно не подавав це клопотання з відповідним дорученням.

• II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

А. Конституція України від 26 червня 1996 року

24. Стаття 124 Конституції передбачає:

"...Судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України".

В. Кримінальний кодекс України 2001 року.

25. Стаття 382 Кодексу передбачає:

"1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб,

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини

карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років".

• С. Закон України "Про виконавче провадження" від 21 квітня 1999 року

26. Закон визначає порядок примусового виконання рішень судів та інших компетентних органів і посадових осіб (далі – рішення).

27. Згідно зі статтею 2 Закону примусове виконання рішень покладається на державну виконавчу службу, яка входить до системи органів Міністерства юстиції України. Інші органи і посадові особи можуть також здійснювати виконавчі дії відповідно до закону. Зокрема, згідно зі статтею 9 виконання рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти Державного бюджету України та місцевих бюджетів, або з бюджетних установ здійснюється органами Державного казначейства.

28. Закон визначає широке коло повноважень державних виконавців при здійсненні виконавчого провадження. Зокрема, вони мають право вимагати і одержувати від відповідних осіб інформацію та документи, необхідні для проведення виконавчих дій, входити до приміщень, що належать боржникам або зайняті ними, накладати арешт на майно боржника та реалізовувати його, накладати арешт на кошти боржника, які знаходяться на рахунках в установах банків, накладати стягнення у вигляді штрафу на громадян і посадових осіб у випадках, передбачених законом (статті 4, 5 Закону). Вимоги державного виконавця щодо виконання рішень є обов'язковими для усіх органів, організацій, посадових осіб і громадян на території України. Згідно зі статтями 6 і 88 Закону за невиконання особами вимог державних виконавців останні мають право застосовувати до таких осіб санкції у вигляді накладення штрафу від десяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У разі наявності у діях таких осіб ознак злочину державний виконавець має домагатися притягнення їх до кримінальної відповідальності.

29. Стаття 3 Закону містить перелік документів, на підставі яких здійснюється примусове виконання рішень державною виконавчою службою (далі – виконавчі документи). Зокрема, це – виконавчі листи, що видаються судами, ухвали і постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних та кримінальних справах, судові накази, рішення Європейського суду з прав людини. Для того, щоб ініціювати відкриття виконавчого провадження, особа, на користь якої винесено рішення суду (стягувач), або прокурор у випадках представництва інтересів громадянина чи держави в суді повинні подати до державної виконавчої служби один з документів, зазначених у статті 3, разом із заявою про примусове виконання рішення (стаття 18). Державний виконавець зобов'язаний у триденний строк визначити, чи відповідає виконавчий документ вимогам закону, і, якщо відповідає, відкрити виконавче провадження, яке має бути завершено, як правило, упродовж шести місяців (статті 24-25). Стаття 34 Закону зобов'язує державного виконавця зупинити виконавче провадження за певних обставин. Таке зупинення є обов'язковим у випадку, наприклад, порушення господарським судом провадження у справі про банкрутство боржника і запровадження ним мораторію на вимоги стягувача або якщо відповідне підприємство внесено до Реєстру підприємств паливно-енергетичного комплексу, які беруть участь у процедурі погашення заборгованості відповідно до Закону України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу" .

30. Згідно зі статтею 37 виконавче провадження підлягає закінченню у випадку, зокрема, фактичного повного виконання рішення, закінчення передбаченого законом строку для даного виду стягнення або передачі виконавчого документа ліквідатору боржника у разі визнання боржника банкрутом. Державний виконавець повинен повернути виконавчий документ стягувачеві, якщо, наприклад, у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернено стягнення, і здійснені державним виконавцем заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними.

31. Сторони виконавчого провадження або особи, які беруть участь у ньому, мають право оскаржити дії чи бездіяльність державного виконавця до вищестоящого органу державної виконавчої служби або до відповідного суду та вимагати відшкодування збитків (статті 7, 85 і 86).

32. Прикінцеві положення Закону передбачають призупинення дії статей 4 і 5 Закону стосовно підприємств, внесених до Реєстру підприємств паливно-енергетичного комплексу, які беруть участь у процедурі погашення заборгованості відповідно до Закону України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу" .

D. Закон України "Про виконавчу службу" від 24 березня 1998 року

33. Стаття 11 цього Закону передбачає, що шкода, заподіяна державним виконавцем під час виконання рішення, підлягає відшкодуванню у порядку, передбаченому законом, за рахунок держави.

E. Закон України "Про господарську діяльність у Збройних Силах України" від 21 вересня 1999 року.

34. Згідно зі статтею 5 цього Закону військова частина як суб'єкт господарської діяльності несе передбачену законом відповідальність за невиконання договірних зобов'язань і за шкоду й збитки, заподіяні довкіллю, правам та інтересам фізичних і юридичних осіб та державі. Для виконання своїх зобов'язань військова частина може використати кошти, що надходять на її рахунок по відповідних статтях кошторису, за винятком захищених статей. У разі недостатності таких коштів відповідальність за зобов'язаннями військової частини несе Міністерство оборони України. Стягнення за зобов'язаннями військової частини не може бути звернено на майно, за нею закріплене.

• III. ВІДПОВІДНІ ДОКУМЕНТИ РАДИ ЄВРОПИ

A. Рекомендація Rec(2004)6 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо вдосконалення національних засобів правового захисту від 12 травня 2004 року

35. На своїй 114-й сесії Комітет міністрів розглянув заходи, потрібні для гарантування довгострокової ефективності системи контролю, встановленої Конвенцією, і порекомендував, зокрема, державам-членам:

"з урахуванням рішень Суду, що вказують на структурні або загальні недоліки в національному праві чи практиці, здійснювати контроль за ефективністю існуючих національних засобів правового захисту і, в разі необхідності, створювати нові ефективні засоби правового захисту, щоб уникнути розгляду аналогічних справ у Суді..."

36. У Додатку до Рекомендації від 12 травня 2004 року Комітет міністрів зазначив:

"...Перед Судом постала проблема дедалі більшої кількості заяв. Така ситуація ставить під загрозу довгострокову ефективність системи, а отже, вимагає негайного реагування договірних сторін. Саме в цьому контексті наявність ефективних національних засобів правового захисту набуває особливої ваги.

Найімовірніше, що вдосконалення наявних національних засобів правового захисту матиме якісні та кількісні наслідки для завантаженості Суду:

- з одного боку, має зменшитися потік поданих на розгляд заяв: якщо в національних органах розгляд справ буде достатньо ретельним, менше заявників будуть змушені звертатися до Суду;

- з іншого боку, завдяки вдосконаленню національних засобів правового захисту Суду буде легше розглядати заяви, якщо перед цим національний орган розглядав справи по суті...

13. Коли вже прийнято рішення, в якому вказується на структурні чи загальні недоліки в національному праві або практиці ("пілотна справа"), а велика кількість заяв до Суду з такою самою проблемою ("аналогічні справи") вже перебувають на розгляді або, ймовірно, будуть подані, держава-відповідач у разі потреби повинна забезпечити для потенційних заявників ефективний засіб правового захисту, який дасть їм змогу звернутися до компетентного національного органу і який може також застосовуватися й тими заявниками, які вже звернулися до Суду. Такий швидкий та ефективний засіб захисту дав би можливість відновити їхні права на національному рівні відповідно до принципу субсидіарності конвенційної системи.

14. Запровадження такого національного засобу правового захисту може також відчутно зменшити завантаженість Суду. Тим часом як негайне виконання пілотного рішення залишається надзвичайно важливим для розв'язання структурної проблеми, а отже, і для запобігання майбутнім заявам з того самого питання, може існувати певна категорія осіб, на яких уже позначилися наслідки такої проблеми до її розв'язання...

16. Зокрема, після постановлення пілотного рішення, в якому було визнано наявність конкретної структурної проблеми, однією з альтернатив може бути підхід ad hoc, коли відповідна держава визначає доцільність запровадження спеціального засобу правового захисту чи розширення існуючого засобу захисту на законодавчому рівні або шляхом судового тлумачення....

18. Якщо після пілотної справи запроваджуються спеціальні засоби правового захисту, уряди повинні негайно повідомити про це Суд, щоб він міг враховувати їх при розгляді подальших аналогічних справ. ...".

B. Резолюція Res(2004)3 Комітету міністрів Ради Європи від 12 травня 2004 року щодо рішень, які розкривають системну проблему, що лежить в основі порушення

37. На тій самій сесії 12 травня 2004 року Комітет міністрів ухвалив резолюцію, в якій порекомендував Суду:

"... I. наскільки це можливо, вказувати у своїх рішеннях про порушення Конвенції на те, що, на його думку, становить системну проблему, яка лежить в основі порушення, та на першопричину цієї проблеми – зокрема у тому випадку, коли вона може спричинити зростання кількості звернень,- з метою надання допомоги державам у пошуку належного розв'язання цієї проблеми, а Комітетові міністрів – у нагляді за виконанням рішень;

• II. будь-яке рішення, що вказує на наявність системної проблеми та її першопричину, окремо доводити до відома не лише відповідних держав та

Комітету міністрів, а й до відома Парламентської асамблеї, Генерального секретаря Ради Європи та Комісара Ради Європи з прав людини і висвітлювати такі рішення в належний спосіб через базу даних Суду".

• С. Проміжна резолюція [CM/ResDH(2008)1] Комітету міністрів Ради Європи від 6 березня 2008 року щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини у 232 справах проти України, які стосуються невиконання або суттєвих затримок у виконанні остаточних рішень національних судів, винесених проти держави та підпорядкованих їй суб'єктів, а також відсутності ефективного засобу юридичного захисту

38. 6 березня 2008 року згідно з пунктом 2 статті 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Комітет міністрів розглянув заходи, запроваджені Урядом України для забезпечення виконання рішень Суду у справах, в яких порушується питання тривалого невиконання остаточних рішень національних судів. Комітет міністрів ухвалив тимчасову резолюцію (CM/ResDH(2008)1), у відповідних положеннях якої зазначено:

"Комітет міністрів...

ВИСЛОВЛЮЄ ОСОБЛИВУ ЗАНЕПОКОЄНІСТЬ у зв'язку з тим, що, незважаючи на цілий ряд законодавчих та інших важливих ініціатив, до яких неодноразово приверталася увага Комітету міністрів, поки що досить мало зроблено для того, щоб подолати існуючу структурну проблему невиконання рішень національних судів;

НАСТІЙНО РЕКОМЕНДУЄ державним органам України виявити більшу державну відповідальність в досягненні відчутних результатів та визначити як особливий політичний пріоритет дотримання своїх зобов'язань за Конвенцією та виконання рішень Європейського суду, щоб забезпечити повне і вчасне виконання рішень національних судів;

ЗАКЛИКАЄ органи влади України запровадити ефективну національну політику, координовану на найвищому урядовому рівні, з метою ефективного виконання пакета вже оголошених заходів, а також інших заходів, якщо такі потребуватимуться для подолання проблеми, про яку йдеться;

НАСТІЙНО ЗАКЛИКАЄ органи влади України прийняти в першочерговому порядку закони, проекти яких було доведено до відома Комітету міністрів – зокрема, йдеться про проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту прав особи на досудове слідство, розгляд справи судом та виконавче провадження протягом розумного строку)";

РЕКОМЕНДУЄ органам влади розглянути можливість запровадження на період, протягом якого прийматимуться зазначені закони, тимчасових заходів, спрямованих на зменшення, наскільки це можливо, ризику нових порушень Конвенції аналогічного характеру і, зокрема: – розглянути можливість запровадження заходів, подібних тим, яких вже було вжито у сфері освіти, в інших сферах, в яких виявлено схожі проблеми;

- вжити заходів, які б забезпечували ефективне управління й контроль за державними органами й підприємствами і виключили б таким чином проблему виникнення заборгованостей перед їх працівниками;

- забезпечити ефективну реалізацію на практиці положень про відповідальність посадових осіб за невиконання рішень;

- призначити відшкодування за шкоду, спричинену затримками у виконанні рішень національних судів, безпосередньо на підставі положень Конвенції та практики Європейського суду, як це передбачено Законом України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини";

ЗАПРОШУЄ органи влади України визначити, додатково до вже оголошених, заходи, які б належним чином допомогли:

- покращити планування бюджетного процесу – зокрема, шляхом забезпечення відповідності між положеннями бюджетного законодавства та платіжними зобов'язаннями держави;

- забезпечити наявність конкретних механізмів оперативного додаткового фінансування у випадку недостатності первинних бюджетних асигнувань, щоб не допускати невиправданих затримок у виконанні судових рішень; і

- забезпечити наявність ефективної процедури та коштів для виконання рішень національних судів, винесених проти держави...".

D. Рішення від 8 червня 2009 року Комітету міністрів Ради Європи щодо 300 справ, які стосуються невиконання або суттєвих затримок у виконанні органами державної влади або державними підприємствами остаточних судових рішень

39. З 2 до 5 червня 2009 року Комітет міністрів відновив розгляд згідно з пунктом 2 статті 46 Конвенції існуючої низки рішень Суду проти України стосовно невиконання чи затримок у виконанні рішень національних судів. У зв'язку з цим Комітетом міністрів було прийнято рішення CM/Del/Dec(2009)1059:

"Представники,

1. нагадали, що – як це визнав Комітет міністрів у своїй Тимчасовій резолюції CM/ResDH(2008)1 – невиконання рішень національних судових органів є структурною проблемою в Україні;

2. зазначили, що й далі існує цілий ряд справ, в яких рішення національних судів залишаються невиконаними попри рішення Європейського суду;

3. зазначили із занепокоєнням, що, попри зусилля, докладені органами влади України в запровадженні тимчасових заходів, структурну проблему, яка лежить в основі порушень, досі не усунено;

4. зауважили, що невжиття всіх необхідних заходів, включно з раніше оголошеними законодавчими заходами, призвело до постійного зростання потоку нових заяв до Європейського суду стосовно невиконання рішень національних судів;

5. зазначили із занепокоєнням у зв'язку з цим, що досі не визначено як пріоритет запровадження національного засобу юридичного захисту щодо невиконання чи затримок у виконанні рішень національних судів попри неодноразові заклики Комітету міністрів з цього приводу;

6. знову закликали органи влади України невідкладно вжити необхідних заходів для забезпечення дотримання Україною своїх зобов'язань за Конвенцією і, зокрема, повторно дослідити ті різноманітні пропозиції щодо реформування, які було висунуто під час розгляду цих справ (див., зокрема, документи: CM/lnf/DH(2007)30 (з внесеними поправками) та CM/lnf/DH(2007)33));

Зміст

ВСТУП **3**

ПРАВОВИЙ КОЛАПС В ЄСПЛ ЧЕРЕЗ ПРОВАЛЕННЯ УКРАЇНОЮ ПІЛОТНОГО РІШЕННЯ СУДУ. ЮРИДИЧНА БЕЗВИХІДЬ У СПРАВАХ ЩОДО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ **4**

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа "Юрій Миколайович Іванов проти України" (Заява N 40450/04) 10

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
«БУРМИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF BURMYCH AND OTHERS v. UKRAINE) 36

РІШЕННЯ ЄСПЛ ПРОТИ УКРАЇНИ 2020 ..... **110**

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Дикусаренко проти України» (Заяви № 7218/19 та № 17854/19) 110

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Парінов проти України» (Заява № 48398/17) 114

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Чернов проти України» (Заява № 16432/10) 125

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Карташов проти України» (Заява № 66362/11) 137

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Скачкова та Рижа проти України» (Заяви № 41710/19 та № 42550/19) 145

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Касьяненко проти України» (Заява № 52234/18) 149

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Будівельно-інвестиційна Група 1» проти України» (Заява № 56903/10) 153

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Центр демократії та верховенства права проти України» (Заява № 10090/16) 165

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Головко проти України» (Заява № 2053/09) 186

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Іванко проти України» (Заява № 46850/13) 210

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Старишко проти України» (Заява № 61839/12) 223

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Албул та інші проти України» (Заяви № 18899/19 та № 49871/19) 229

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Гарагуля та Сич проти України» (Заяви № 42361/12 та № 25927/19) 233

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Гончарук та інші проти України» (Заява № 25837/18 та 2 інші заяви – див. перелік у додатку) 237

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Мештешуг проти України» (Заява № 52826/18) 242

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Саргсян та інші проти України» (Заява № 54012/07 та 2 інші заяви) 246

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Сукачов проти України» (Заява № 14057/17) 262

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Стрюков проти України» (Заява № 78484/11) 330

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Корнілова проти України» (Заява № 47283/14) 342

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Антоненко та інші проти України» (Заяви № 45009/13 та 53 інші – див. перелік у додатку) 357
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Дмитренко та Бездорожній проти України» (Заяви № 59552/11 та № 7096/12) 366
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Ільченко проти України» (Заява № 65400/16) 372
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Юрій Коваль проти України» (Заява № 35121/09) 376

РІШЕННЯ ЄСПЛ ПРОТИ УКРАЇНИ 2021 401
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Гусєв проти України» (Заява № 25531/12) 401
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Кадура та Смалій проти України» (Заяви № 42753/14 та № 43860/14) 413
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Баранов та інші проти України» (Заява № 15027/20 та 3 інші заяви – див. перелік у додатку) 438
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Александровська проти України» (Заява № 38718/16) 458
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Бєліков проти України» (Заява № 57291/19) 489
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Береза проти України» (Заява № 67800/12) 493
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Воронкін проти України» (Заява № 19112/20) 499
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Добринь проти України» (Заява № 27916/12) 503
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Борисов проти України» (Заява № 2371/11) 507
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Бєліков проти України» (Заява № 57291/19) 518
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Бідашко проти України» (Заява № 42475/19) 522
РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
Справа «Дембо та інші проти України» (Заява № 2778/18 та 46 інших заяв – див. перелік у додатку) 526

СТИСЛІ ВИКЛАДЕННЯ ДЕЯКИХ РІШЕНЬ ЄСПЛ 2021 532
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «ЮХИМОВИЧ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF YUKHYMOVYCH v. UKRAINE) (заява № 11464/12) 532
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «ОСАДЧА ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF OSADCHA AND OTHERS v. UKRAINE) (заява № 55896/10 та 6 інших заяв) 534
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «ЛУЦЕНКО ТА ВЕРБИЦЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF LUTSENKO AND VERBYTSKYY v. UKRAINE) (заяви № 12482/14 та 39800/14) 536
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «НІКОЛІШЕН ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF NIKOLISHENv. UKRAINE) (заява № 65544/11) 540
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «ЛУКАШОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF LUKASHOV v. UKRAINE) (заява № 35761/07) 543
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ СПРАВА «ПЛАЧКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF PLACHKOV v. UKRAINE) (заява № 76250/13) 547

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРОТИ УКРАЇНИ 2020-2021

СТАНОМ НА 15 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ «Центр учбової літератури»

Підписано до друку 12.10.2021. Формат 70х100 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 44,85.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

Земельний кодекс України

Кримінальний кодекс України

Кодекс України про адміністративні правопорушення

Правила адвокатської етики

Цивільний Кодекс України

Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність"

Перейти до галузі права
Європейське право

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →